

LTS.- Bài viết d i đ y đ  c đ ng tr n t  Sài Gòn T p Th  v i kh  nh  u thông tin đ c bi t c  v  cu c chiến giữa Trung Quốc-Việt Nam cách nay đ ng 30 n m, l n th c tr ng bi n gi i Vi t-Trung ngày nay. Sau đ  bài viết đ  đ c đ a l n website c a t  Sài Gòn T p Th  nh ng đ c k o xuống g n nh  l p t c... Tuy t  Sài Gòn T p Th  không cho biết lý do, song nội dung bài viết cho th y,   đ y, không th  c  chuy n “t  ý đ c b ”.

Bia t ng n m nh ng ng i b  qu n x m l c Trung Quốc gi t h i h i th ng 2 n m 1979   th n T 

Th m m t l n n a, ch nh th c t  cho th y, t  khi l nh đ o CSVN đ  cam kết t n tr ng “16 ch  vàng” trong quan h  với Trung Quốc m i khi l nh t  hai n c g p nhau (“l ng gi ng h u ngh , h p t c to n di n,  n đ nh l u d i, h ng t i t ng lai” - đ  đ c d n ch ng trong n c s a l i thành “l ng gi ng kh n n n, c p đ t to n di n, l n bi n l u d i, th n t nh t ng lai”), theo “t nh th n 4 t t” (l ng gi ng t t, b n b  t t, đ ng ch  t t, đ i t c t t - trong một bài kh c tr n blog Osin, t c gi  bài viết d i đ y t ng than: ...Th t không đ  d ng g i khi bi t m t k  đ ng r nh r p b n ta m  v n ph i nghe h  x ng l  “l ng gi ng t t”, m t k  đ m t u chi n sang gi t ng i gi  đ o c a ta v n x ng l  “đ ng ch  t t”, m t k  d ng  p lực đ  đ u i đ i t c t m đ u c a ta m  v n nh n l  “b n b  t t”, m t k  ngang nhiên h t đ u ngo i bi n c a ta m  v n ph i g i l  “đ i t c t t”), không ai đ c quy n nh  học ghi nh n nh ng v n đ  v n thu c v  l ch s  n u ch ng không ph  h p v i l i  ch của những k  c  quy n...

Bi n gi i Th ng Hai (2009-1979)

Th ng Hai, nh ng c y đ o c  th  tr c c ng đ n bi n ph ng L ng C , H  Giang, v n ch a c 

đ h i m đ đ am hoa; nh ng khúc quanh trên đèo Tài H S n, Cao B ng, v n m t mù trong s ng núi. Sáng 7-2 n ng l nh, v ch ng ông Nguy n Văn Qu , 82 tu i, nhà kh i Tr n Quang Kh i 1, th xã L ng S n, ng i co ro k l i cái ch t 30 năm tr c c a con trai mình, anh Nguy n Văn Đ i. Năm y, Đ i 22 tu i. Ông Qu nói: “Đ ghi nh ngày y, chúng tôi l y Đ ng l ch, 17-2, làm đ m gi cho con”. Năm 1979, vào lúc 5gi 25 phút sáng ngày 17-2, Trung Qu c n súng trên toàn tuy n biên gi i Vi t Nam, đánh chi m t Phong Th , Lai Châu, t i đ a đ u Móng Cái.

“Nh ng đôi m t”

Hôm y, ông Qu không có nhà, v ông, bà Đ , b đ ng đ y khi bên ngoài tr i h y còn r t t i. Bà nghe ti ng pháo ch t chúa h ng Đ ng Đ ng và phía đ c Chóp Ch i, L ng S n. Bà Đ đánh th c các con đ y, r i 4 m con đ t đ u nhau ch y v xu i. T i ki-lô-mét s 10, đã quá tr a, bà r ng r i khi hay tin, anh Đ i đã b quân Trung Qu c gi t ch t. Anh Đ i là công nhân đ ng s t, th i đi m y, các anh đ ng nhiên tr thành t v b o v đ n đ ng s t H u Ngh Quan. Anh em công nhân trong đ i c a Đ i b gi t g n h t ngay t sáng s m. Đ i thu c trong s 3 ng i k p ch y v phía sau, nh ng t i đ a bàn xã Thanh Hòa thì l i g p quân Trung Qu c, thêm 2 ng i b gi t. Ng i s ng sót duy nh t đã báo tin cho bà Đ , m Đ i.

Cùng th i gian y, bên núi Trà L nh, Cao B ng, ch V ng Th Mai Hoa, m t giáo viên c p II, ng i T y, m i ra tr ng, cũng b gi t đ y lúc n a đ m r i theo bà con ch y vào hang Ph a Kh a. Hàng trăm dân làng trú trong hang khi pháo Trung Qu c g m r bên ngoài, r i l i g ng g nh theo nhau vào phía L ng P u, ch y gi c. Ch Hoa không bao gi có th quên “t ng đôi m t” c a dòng ng i g ng g nh y. Gi đây, ng i trong m t c a hàng bán b ng đ a trên ph Kim Đ ng, th xã Cao B ng, ch Hoa nh l i: “Năm y, tôi 20 tu i. Tôi nghĩ, t i sao mình l i ch y!” Ch quay l i, sau khi thay qu n áo giáo viên b ng b đ ch m vì đ c nh ng ng i ch y sau cho bi t, r t nhi u ng i dân ấn m c nh cán b đã b quân Trung Qu c gi t ch t. T trên đ i, ch Hoa th y quân Trung Qu c g i nhau ý i và ti n vào t ng đ n.

“Cu c Chi n 16 Ngày”

Ngày 15-2-1979, Đ i tá Hà Tám, năm y là trung đ n tr ng trung đ n 12, thu c l c l ng Biên phòng, tr n L ng S n, đ c tri u t p. C p trên c a ông nh n đ nh: “Ngày 22 tháng 2, đ ch s đánh c p s đ n”. Ngay trong ngày 15, ông ra l nh c m tr i, “C p chi n thu t ph i s n sàng t b y gi ”, ông nói v i c p đ i. Tuy nhiên, ông v n ch a nghĩ là đ ch s t n công ngay. Đ m 16-2, ch p hành ý ki n c a T nh, ông sang tr i an đ ng bên c nh n m đ ng s c

m^ot đêm b^oi vì ông b^o m^ot ng^o vì căng th^ong sau nhi^ou tháng tr^oi chu^on b^o. Đêm ^oy, Trung Qu^oc đánh.

^o Cao B^ong, sáng 16 tháng 2, t^ot c^o các đ^on tr^ong biên phòng đ^ou đ^oc tri^ou t^op v^o th^o xã Cao B^ong nh^on l^onh, sáng hôm sau h^o tìm v^o đ^on v^o tri^on khai chi^on đ^ou khi Trung Qu^oc đã t^on công r^oi. Sáng 17-2, t^onh Cao B^ong ra l^onh “s^o tán tri^ot đ^o kh^oi th^o xã”; đ^oi đ^oi 22 c^oa th^o xã Cao B^ong đ^oc trang b^o thêm 17 kh^ou súng ch^ong tăng B41. Ngày 18-2, m^ot chi^oc tăng Trung Qu^oc có “Vi^ot gian” đ^on đ^ong l^ot t^oi Cao B^ong và b^o tiêu đi^ot. Nhi^ou n^oi, ch^o khi nhìn th^oy ch^o “Bát Nh^ot”, ng^oi dân m^oi nh^on ra đ^oy là tăng Trung Qu^oc. Đ^oi tá Hà Tám công nh^on: “V^o chi^on l^oc ta đánh giá đúng nh^ong v^o chi^on thu^ot có b^ot ng^o”. Tuy nhiên, Đ^oi tá Hoàng Cao Ng^on, t^onh đ^oi tr^ong Cao B^ong th^oi k^o 17-2, nói r^ong, cho dù không có b^ot ng^o thì t^ong quan l^oc l^ong là m^ot v^on đ^o r^ot l^on. Ph^on l^on quân ch^o l^oc c^oa Vi^ot Nam đang ^o chi^on tr^ong Campuchia. S^o đoàn 346 đóng t^oi Cao B^ong nhi^ou năm ch^o y^ou làm nhi^om v^o kinh t^o, th^oi gian hu^on luy^on s^on sàng chi^on đ^ou tr^o l^oi ch^oa nhi^ou. L^oc l^ong c^om chân Trung Qu^oc ^o tuy^on m^ot, h^ong Cao B^ong, ch^o y^ou là đ^oa ph^ong quân, ch^o có kho^ong h^on 2 trung đoàn.

Trong khi, theo tài li^ou t^o Trung Qu^oc, ch^o riêng ^o Cao B^ong trong ngày 17-2, Trung Qu^oc s^o đ^ong t^oi 6 s^o đoàn; ^o L^ong S^on 3 s^o và Lào Cai 3 s^o. Hôm sau, 18-2, Trung Qu^oc tăng c^ong cho h^ong Cao B^ong 1 s^o đoàn và 40 tăng; L^ong S^on, m^ot s^o và 40 tăng; Lào Cai, 2 trung đoàn và 40 tăng. L^oc l^ong Trung Qu^oc áp sát Biên gi^oi vào ngày 17-2 lên t^oi 9 quân đoàn ch^o l^oc. Ngày 17-2, Trung qu^oc t^on vào Bát xát, Lào Cai; chi^ou 23-2, Trung Qu^oc chi^om Đ^ong Đ^ong; 24-2, Trung Qu^oc chi^om th^o xã Cao B^ong; ngày 27-2, ^o L^ong S^on, Trung Qu^oc đánh vào th^o xã.

Th^o nh^ong, b^ong m^ot l^oc l^ong nh^o h^on r^ot nhi^ou, các đ^on v^o biên gi^oi đã nhanh chóng t^o ch^oc chi^on đ^ou. Theo cu^on “10 Năm Chi^on Tranh Trung Vi^ot”, xu^ot b^on l^on đ^ou năm 1993 c^oa NXB Đ^oi H^oc T^o Xuyên, quân Trung Qu^oc đã g^oi con đ^ong t^on vào th^o xã Cao B^ong c^oa h^o là nh^ong “khe núi đ^om máu”. Đ^oc bi^ot, t^ou đoàn Đ^oc công 45, đ^oc đ^ou lên sau ngày 17-2, ch^o c^on đánh tr^on đ^ou ^o kilomet s^o 3, đ^ong t^o Cao B^ong đi v^o xuôi qua đèo Tài H^o Sìn, cũng đã khi^on cho quân Trung Qu^oc khi^op v^oa. Nh^ong ng^oi dân Biên gi^oi cho đ^on hôm nay v^on nh^o mãi hình ^onh “bi^on ng^oi” quân Trung Qu^oc b^o nh^ong cánh quân c^oa ta c^o đ^ong liên t^oc, đánh cho tan tác. Đ^ou tháng 3-1979, trong khi hai s^o đoàn 346, Cao B^ong và 338, L^ong S^on, th^oc sâu đánh nh^ong đ^on vu h^oi. T^o Campuchia, sau khi đ^oi Pol P^ot kh^oi Phnomp^onh, hai quân đoàn tinh nhu^o c^oa Vi^ot Nam đ^oc đ^ou ra phía B^oc. Ngay sau khi Quân đoàn II đ^ot nh^ong b^oc chân đ^ou tiên lên Đ^ong M^o, L^ong S^on; Quân Đoàn III t^oi Na Rì; Ch^o t^och n^oc ra l^onh “T^ong Đ^ong viên”... ngày 5-3-1979, Trung Qu^oc tuyên b^o rút quân v^o n^oc.

Lào Cai, Sapa, Đ^ong Đ^ong, L^ong S^on... b^o phá tan hoang. T^oi Cao B^ong, quân Trung Qu^oc

phá s^o ch s^o t^ung ngôi nhà, t^ung công trình, ^op mìn cho n^o tung t^ung c^ot đi^on. N^ou nh^o, ^o Bát Xát, Lao Cai, hàng trăm ph^o n^o tr^o em b^o h^om hi^op, b^o gi^ot m^ot cách dã man ngay trong ngày đ^ou tiên quân Trung Qu^oc ti^on sang. Thì, t^ui thôn T^ung Chúp, xã H^ong Đ^oo, huy^on Hòa An, Cao B^ong, trong ngày 9-3, tr^oc khi rút lui, quân Trung Qu^oc đã gi^ot 43 ng^oi, g^om 21 ph^o n^o, 20 tr^o em, trong đó có 7 ph^o n^o đang mang thai. T^ot c^o đ^ou b^o gi^ot b^ong dao nh^o Pol P^ot. M^oi ng^oi b^o ném xu^ong gi^ong, h^on 30 ng^oi khác, xác b^o ch^ot ra nhi^ou khúc, v^ot hai bên b^o su^oi.

L^ong L^o Hoa Đào

Ng^oi đ^oi ông Nguy^on Thanh Loan, ng^oi trông gi^o nghĩa trang V^o Xuyên, Hà Giang, chúng tôi nhìn ra xa. Tháng Hai ^o đây m^oi là mùa hoa đào n^o. Nghĩa trang có 1,680 ngôi m^o. Trong đó, 1,600 m^o là c^oa các li^ot s^o hy sinh trong cu^oc chi^on tranh t^u ngày 17-2. ^o V^o Xuyên, ti^ong súng ch^o th^ot s^o yên vào đ^ou năm 1990. Năm 1984, khi Trung Qu^oc n^o súng tr^o l^oi hòng đánh chi^om h^on 20 cao đi^om ^o Thanh Th^oy, V^o Xuyên, b^o đ^oi đã ph^oi đ^o máu ^o đây đ^o giành gi^ot l^oy t^ung t^uc đ^ot. R^ot nhi^ou chi^on sĩ đã hy sinh, đ^oc bi^ot là hy sinh khi tái chi^om đ^onh cao 1509. Ông Loan nh^o l^oi, c^o n^oa đêm v^o sáng, xe GAT 69 l^oi ch^o v^o, t^ung túi t^u sĩ x^op ch^ong lên nhau. Trong s^o 1,600 li^ot sĩ ^oy, ch^o y^ou ch^ot trong giai đ^on 1984, 1985, có ng^oi ch^ot năm 1988, còn có 200 ngôi m^o ch^oa xác đ^onh đ^oc là c^oa ai. Sau khi hoàn thành vi^oc phân gi^oi c^om m^oc, cái pháo đài trên đ^onh 1509 mà Trung Qu^oc dành đ^oc và xây đ^ong trong nh^ong năm 80, v^on còn. H^o nói là đ^o làm du l^och. T^u 1509, có th^o nhìn th^ou xu^ong th^o xã Hà Giang. Năm 1984, t^u 1509 pháo Trung Qu^oc đã b^on vào th^o xã.

Trên đ^ong lên Mèo V^oc, s^ong đ^oc quánh ngoài c^oa xe. T^ung t^up, t^ung t^up trai gái H'mông thông th^o c^ot b^oc du xuân. Có nh^ong chàng trai đã tìm đ^oc cho mình cô gái đ^o c^om tay. M^ot biên gi^oi h^ou ngh^o và hòa bình là vô cùng quý giá. Năm 1986, v^on có nhi^ou ng^oi ch^ot vì đ^on pháo Trung Qu^oc n^oi đ^on đ^ong mà chúng tôi v^oa đi, n^oi các cô gái, hôm nay, đ^o cho các chàng trai c^om tay kéo đi v^oi g^ong m^ot tràn tr^o h^onh phúc.

Quá kh^o, r^ot c^on khép l^oi đ^o cho nh^ong hình ^onh nh^o v^oy đ^om ch^oi. Nh^ong cũng ph^oi tr^on tr^ong nh^ong năm tháng đã thu^oc v^o quá kh^o. Tháng Hai, đ^ong ^o bên này c^oa kh^ou Chi Ma, L^ong S^on, nhìn sang bên kia, th^oy l^ong l^ong m^ot t^ung đ^oi đ^o r^oc mà theo các sĩ quan biên phòng, Trung Qu^oc gi^oi là “đài chi^on th^ong”. Tr^o l^oi L^ong S^on, nh^ong chi^oc xe tăng Trung Qu^oc b^o quân và dân ta b^on cháy hôm 17-2 v^on v^on n^om bên b^o sông K^o C^ong, gi^o đã đ^oc bán s^ot v^on cho các khu gang thép. ^o Cao B^ong, chúng tôi đã c^o nh^o m^oy ng^oi dân đ^oa ph^ong ch^o ra kilomet s^o 3, theo h^ong đ^oo Tài H^o S^on, tìm t^um bia ghi l^oi tr^on đánh đi^ot 18 xe Trung Qu^oc c^oa ti^ou đoàn đ^oc công 45, nh^ong không th^oy. Tr^o l^oi T^ung Chúp, ph^oi nh^o đ^on ông L^ong Đ^oc T^un, bí th^o chi b^o, nguyên huy^on đ^oi phó Hòa An, đ^oa ra cái gi^ong mà hôm 9-3-1979, quân Trung Qu^oc gi^ot 43 th^ong dân Vi^{et} Nam. Ông T^un cũng chính là m^ot trong nh^ong ng^oi đ^ou

“16 ch vàng” m i truy n t ng Vi t Nam: “Láng gi ng kh n n n, c p đ t toàn đi n L n bi n lâu dài, th

T c Gi 7843;: Huy Đ c

Th 7913; Ba, 10 Th 225;ng 2 N 259;m 2009 21:59

tiên tr v làng, tr c ti p đ t ng xác ph n , tr em, b ch t b ng búa, b ng dao r i qu ng xu ng gi ng. Cái gi ng y b y gi n m sâu trong v n riêng c a m t gia đình, không có đ ng đi vào. Hôm y, anh T n ph i kêu m y thanh niên đi theo ch t b t cành tre cho chúng tôi ch p hình bia ghi i s ki n mà gi đây đã chìm trong gai tre và lau lách.